

les ovelles cada vespre) (XIII, 155; *TVBoí* II,2), amb -o pre-catalana.

ETIM. Derivats de *llançar* en l'accepció de 'deixar baixar el bestiar muntanya avall: cap a les pastures, al matí, o cap al corral, al vespre' (*DECat.* v, 63b2; 64a34-48). J.F.C.

LLANDRIC, cognom freqüent a tota la diòcesi de Girona (11 pobles d'allà (*AlcM*); també tinc nota de *Llandrics*), i *LLANDRIUS*: Plans de *Llandrius* en els afores de Camprodon, plural designant els diferents prats de *Llandriu* nom provinent de *monte Landarici* que consta com a límit del mercat de Camprodon, en doc. de 1065-1095 (Villan. *Vi.Li.* XV, 282.26) genitiu del NP germ. LANDIRIC (Först. 1013), *E.T.C.* I, 15 44.

Llaner; V. *Llana Llanera*, V. *Llana* i art. a part

LLANERA DE RANES

Poble valencià a uns 8 k.a l'Oest de Xàtiva (*GGRV.*, 514)

PRON. *lanéra* a Xàtiva i a Roglà (XXXII, 18.19, 25 41.4) i oit a l'enq. del poble mateix (1962) (XXXII, 44-47); segons els censos del S.XVI, només hi havia moriscos: 115 l'any 1562, 300 el 1602 (Lapeyre, 381).

No n'hi ha doc. gaire antiga: res de semblant en el *Rept.* Diu que els agermanats la saquejaren el 1519; i en tot cas en temps de Juan de Ribera (1574) no era més que una parròquia, amb 20 cases de moriscos, anexa a Cairent (SSiv. 278). El nom coincideix del tot amb el de *Llanera* del Solsonès i els altres que acabem de veure.

Però no pot venir del seu ètimon, puix que LANDARIA en mossàrab hauria conservat el nexa -ND-; i essent d'origen morisc no és gens probable que sigui un nom succedani del del Princ.; el qual no essent tampoc un poble gens important no es prestava a imitació. Molt més raonable és admetre que un nom pròpiament valencià, fins si era una mica diferent, vagi ser adaptat a la reminiscència dels dos o tres homònims del Nord.

L'ar. *al-'anbār* 'els canals' hi dona una bona base: 45 catalanitzat de primer com (*L*)laner era inevitable que els repobladors catalans de la rodalia en fessin *Llanera*. Recordem que el *h* era una aspiració leuíssima, sonora, quasi evanescent, que no sol canviar-se en *f*; i, sobretot darrere consonant, s'havia 50 d'evair. Plural de *nābr*, mot que en compostos, ha format l'ètimon dels veïns *Montaverner* i *Gallinera*.

També hi havia altres formes de plural. Però la que donen els dos diccionaris hispano-àrabs *RMA.* i *PALc.*, és *'anbār*; la *ā*, darrere *h* i davant *r*, sona 55 com una *ē* oberta (per més que *PALc* escriu *anbār*,

d'acord amb la seva habitual preferència per pronúncies més conservadores).

Tant en àrab clàssic com en *PALc.* és «ríu», però el llatí «rivus» amb què *RMA.* el tradueix, no és el nostre 'riu', com *fluvius* ni *flumen*, sinó 'rierol' o 'rec'. És també *anbār*, el plural que usa el *Khordādbeh*, el vell geògraf del S. IX, persa arabitzat (De Goeje, *Selections from Geogr.Lit.*, p. 15.5), però en el sentit de 'canal' (channel): on parla de l'assut que prenia 10 l'aigua per a un canal (p. 84).

Dozy tot donant derivats amb el sentit més general de 'riu', per a *nābr* mateix, només dona documentació d'aquesta acc. menys clàssica, però que es veu com la més usada pels autors: i si bé tant el *Mobit* com el *Ianbih* són d'acord a dir que es tracta d'un canal més gran que una sèquia, el Marasid arriba fins a reemplaçar l'ar. *sāqiya*, del text original de Yaqut, per *nābr*; altres geògrafs en fan un conducte de metall per a aigua; i l'agrònom hispànic Abenalauam ho aplica a una «rigole» interna 20 d'un alambí de destil·lar (Dozy, *Supp.* II, 728).

El cas és que Llanera de Ranes està voltat de braçals i de tres sèquies grans, mentre que de cap manera aquest paisatge de tarongerar i d'hortes (la gran «Foia de Cerdà») en la part interior del terme no és terra de garrigues o landes. Hi ha la *Séquia de Ranes* (comuna amb La Llosa i Roglà), la *Séquia Xicoteta* (comuna amb Vallés), el braçal de la *Terciada* (comú amb Torrella) i el gran braçal de *Maneu*, de nom vellíssim, i d'aigües comunes entre Llanera i La Granja. Tots ells plegats es coneixen amb el nom de *Les Ranes*, amb què figuren en l'avaluació governativa de 1600; i en Escolano, que els atribueix 29 cases (*El Arch.* IV, 382).

En article a part veurem que *Ranes* pot venir de l'à. *raihāna* 'murtra'. Llavors podem creure que *Llanera Ranes* deu resultar d'una segmentació variada de *al-anbār ar-raihāna* 'els canals de la Murtra'.

CARBONERA. Aprofitem l'ocasió per afegir-hi un compost de *nābr*, de formació paral·lela a la de *Gallinera*, que no recollirem a temps per incloure'l en el seu ordre alfabètic en el volum II. Fou el nom de tota la part occidental de la Serra de Benicadell, on avui encara n'he trobat memòria, com nom d'una partida a Otos i a Beniatjar, i del «Collado de *karbonera*» en el terme de Bèlgida (xxxii, 137.6, 144.7, 144.16). En el *Rept.* consta com dins de la vall d'Albaida, afrontant amb Rugat (Bof. 343) i separat de Callosa per *Algar* (Bof. 479, 420. 421); en formaven part diverses alqueries, especialment *Oto* (o sigui *Otos*) (Bof. 344), *Abdiçalem* (o sigui *Salem*), i *Elca* amb el seu molí. Hi havia un castell moro, derruït, que el 1287 proposaven reedificar. Consta ja en l'impost que el 1257 s'imposà als sarraïns, per valor de 600 besants. Escolano el cita